

MINORITETER I PROFESJONSUTDANNING (MiP) – HØGSKOLEN I OSLO

Av Ida Marie Andersen

Mandat og ressurser

På grunnlag av en utredning om "Minoritetsungdom i høyere utdanning" fra UiO og HiO, ble det etter søknad tildelt midler utenfor rammen i budsjettet. Midlene skulle gå til prosjekter som i følge tildelingsbrevet fra UFD av 02.12.02 har følgende formål: *"Midlene skal nyttes til å rekruttere og ivareta minoritetsungdom i høyere utdanning"*. Det er også en forventning om å spre erfaring fra arbeidet til andre utdanningsinstitusjoner, slik det også er beskrevet i strategiplanen fra UFD for 2004-2009: "Likeverdig utdanning i praksis". Her vises det både til dette prosjektet og tidligere erfaring ved HiO.

Prosjektperiode: mai 2003 – mai 2005.

Tilsagn om bevilgning: 2002: 250 000 kr., 2003: 250 000 kr., 2004: 500 000 kr.

Prosjektleder: Ida Marie Andersen. Ingen andre medarbeidere i selve prosjektet.

Prosjektbeskrivelse med mandat finnes i et eget dokument datert 21.03.03. I beskrivelsen for stillingen heter det:

"Både fagpersonale og administrativt ansatte må delta i rekrutterings- og oppfølgingsarbeidet, og bruke studenter med minoritetsbakgrunn som rollemodeller. Prosjektleder skal

Koordinere og sørge for framdrift i arbeidet

Bygge på tidligere erfaringer ved egen institusjon og andre læresteder

Innhente og anvende forskningsresultater

Ha ansvar for rapportering

I høgskolens strategiplan for 2004-2007 framgår det at HiO skal drive målrettet profilering av studietilbud overfor søkere med minoritetsbakgrunn, arbeide for et inkluderende læringsmiljø, styrke den flerkulturelle kompetansen blant ansatte og ha et tydelig flerkulturelt innslag i studietilbud og FoU-arbeid. MiP-prosjektet inngår i høgskolens totale innsats for å bli et flerkulturelt studiested.

Bakgrunn for prosjektet

Prosjektet "Minoriteter i Profesjonsutdanning" er en videreføring av et pilotprosjekt som startet med en undersøkelse og en rapport i 1999 av Ida Marie Andersen. Hensikten var å prøve ut kommunikasjonsstrategier overfor målgrupper som er vanskelige å nå, og pakistanske miljøer ble valgt som målgruppe. Det praktiske rekrutteringsarbeidet ble utført over et par år, men ressursene var begrenset siden det måtte utføres som en del av det ordinære rekrutteringsarbeidet. I tillegg til dokumentasjon av dette arbeidet som er referert i litteraturlisten bakerst, er det skrevet en del arbeidsnotater underveis.

Andelen studenter med minoritetsbakgrunn er ca 12 % ved HiO, mens andelen er 35 % i grunnskolen og 30 % i videregående skole i Oslo. Minoritetsstudentene er konsentrert ved enkelte utdanninger ved HiO, så underrepresentasjonen er enda større ved lærerutdanningene, journalistutdanningen, bibliotekarutdanningen, sosialfaglige utdanninger, enkelte helsefaglige utdanninger og de estetiske fag inkludert faglærerutdanningen i formgivning, kunst og håndverk.

Kommunikasjonsstrategier rettet mot minoriteter kan også anvendes overfor andre målgrupper som er vanskelige å nå gjennom det generelle rekrutteringsarbeidet. Internasjonalt er en mer opptatt av sosioøkonomisk bakgrunn og foreldrenes utdanningsnivå som kjennetegn for de underrepresenterte gruppene. FoU-arbeid på feltet rettes spesielt mot støttetiltak for søkere og studenter med bakgrunn i miljøer uten akademiske tradisjoner.

Ved HiO er skjevrekutteringen ut fra ikke-akademisk og mindre privilegert sosioøkonomisk bakgrunn generelt langt mindre enn ved universitetene ¹. Derfor fokuseres det først og fremst på etniske minoriteter. For en større andel vil disse kjennetegnene være sammenfallende, i Oslo også geografisk. Ved å prioritere de østlige og sentrale deler av Oslo med oppsøkende virksomhet i det generelle rekrutteringsarbeidet, vil en samtidig nå ungdom hvor en stor andel har minoritetsbakgrunn. Dersom en vil oppnå resultater, vil det likevel være påkrevd å drive kommunikasjonsarbeid direkte mot minoritetsmiljøer. Det gjelder ikke minst de store gruppene med tyrkisk og pakistansk bakgrunn, hvor de unge har særlig lav studietilbøyelighet.

Med 72 % kvinnelige studenter totalt er det en sterk skjevrekuttering basert på kjønn ved HiO. Men fordelingen er litt jevnere blant minoritetsstudentene hvor det er 60 % kvinner. Det er likevel grunn til særlig omtanke for minoritetsgutter i kommunikasjonsarbeidet, for i gjennomsnitt klarer de seg dårligere enn jentene i skolesystemet.

Første prosjektår

Arbeidet bygger på en informasjonsfaglig innfallsvinkel og mangeårig erfaring med rekruttering av studenter. Dessuten har tidligere erfaring og nettverk i forbindelse med informasjonsvirksomhet på flyktninge- og innvandrersfeltet vært nyttig. Prosjektleder har forsøkt å kartlegge feltet både internt og eksternt for å få oversikt og økt innsikt, gjennom direkte kontakt med samarbeidspartnere og gjennom innhenting av faglitteratur og deltakelse på konferanser og seminarer.

Det er gjort en bred innsats på mange fronter for å inspirere, påvirke og bidra med forslag og innspill. Dels i direkte kontakt med målgrupper, dels med samarbeidspartnere eller personer som har nærkontakt med aktuelle målgrupper. Det er blitt satset på å finne fram til arenaer og skape nettverk. Noen ganger har det vært viktigst å stå bak, andre ganger å gå foran eller stå fram.

Det siste året er det lagt en plattform med et kontaktnett som kan videreutvikles til flere tiltak. MiP-prosjektet kan ikke isolert sett føre til et inkluderende læringsmiljø og mange flere studenter med minoritetsbakgrunn. Men prosjektet kan utgjøre en forskjell ved å spille på krefter innenfor og utenfor HiO, gjennom at prosjektleder oppfyller den rollen som er beskrevet i mandatet. Denne rollen er etablert på en slik måte at det er gode muligheter til å oppnå mer det kommende året.

Oversikten nedenfor viser hvilke områder det er arbeidet med fram til juli 2004. Det har vist seg at kontakter har ført til nye kontakter, og opptredener med foredrag og omtale i media har økt etterspørselen etter foredrag og dialog. Noen skriftlige arbeider har fått ganske stor spredning.

Kunnskapsinnhenting

Løpende overvåking av relevant litteratur og forskningsrapporter, for å være oppdatert og kunne bruke kunnskapen i eget arbeid og i videreformidling og diskusjoner. Særlig fokus på tyrkiske eksilmiljøer,

¹ Ved universitet og vitenskapelige høyskoler har 57 % av studentene foreldre med høyere utdanning, mot 33 % ved de statlige høyskolene. 23 % av studentene ved universitet og vitenskapelige høyskoler har lang høyere utdanning, mot bare 8 % ved de statlige høyskolene. (Kilde: Utdanningsbarometeret 2002 / SSB).

siden tyrkisk ungdom har svært lav studietilbøyelighet samtidig som tyrkere utgjør en relativt stor gruppe i Oslo/Drammen-området.

Kartlegging av minoritetsstudenter ved HiO

Gjennomgang av studentlister fra Felles studentsystem (FS) for de fleste utdanninger for å kartlegge antall studenter med minoritetsnavn, og registrere frafall for majoritet og minoritet etter 1. studieår 2002 (basert på navn). Fått inn spørsmål om utenlandsk bakgrunn og botid i Norge i semesterregistreringen fra nyttår 2004. Dette har gitt nyttige data, i første omgang for antall, botid, skolebakgrunn og utdanningsvalg. Kan koples til andre data. På grunn av krav om konsesjon for tilsvarende registrering ved UiO, vil vi søke om konsesjon heretter.

Støttetiltak for minoritetsstudenter ved HiO

Tilbud om stipend til minoritetsstudenter fra legat mai 03. Notat om minoritetsstudenter og økonomi på grunnlag av søknadene var grunnlag for at 5 nye stipend ble utdelt blant de samme søkerne fra HiOs midler.

Rekruttering av tospråklige lærere

Egne kampanjer ble drevet før MiP-prosjektet startet, i nært samarbeid med Avdeling for lærerutdanning (LU). Rapport om innsatsen for å rekruttere tospråklige lærere for Skoleetaten høst 03, på forespørsel fra Byrådet i Oslo. Nytt rekrutteringstiltak er planlagt som studentprosjekt fra høsten 2004 i samarbeid med Avdeling for lærerutdanning. Utarbeidet forslag til markedsføringsplan for høgskolene bak studietilbudet Bachelor i tospråklig opplæring vår 2004.

Formidling og dialog internt

Løpende formidling av informasjon om aktuelle seminar/konferanser, tidsskriftartikler/rapporter/ forskningsresultater og andre opplysninger vedrørende minoriteter og utdanning, til grupper og enkeltpersoner ved HiO. Tekster til nettavisen HiO-Nytt vedrørende minoritetsspørsmål. Dialog med kontaktpersoner, bakgrunnsstoff ved behov, satt minoritetsstudenter på dagsorden til utvalg og lignende. Bidratt til fokus på minoriteter i journalistutdanningen. Forslag til strategier for Avdeling for estetiske fag, som for tiden ikke har noen studenter med minoritetsbakgrunn.

Studentambassadører

Ti studenter med minoritetsbakgrunn har bidratt med ulike oppgaver som studentambassadører, for å formidle informasjon om HiO og fungere som rollemodeller for minoritetsungdom. Våren 2004 har studentene stått på stand, hatt presentasjoner på et seminar, og blitt intervjuet i et par magasin, på radio og TV (Migrapolis).

Samarbeid med frivillige organisasjoner

Presentasjoner og stand på motivasjonsseminaret til Pakistansk Studentsamfunn i Oslo. Tekster til urdumagasinet Qiadat. Deltakelse og innlegg på samlinger for frivillige ungdomsorganisasjoner, nasjonale og lokale. Samarbeid med Norges Tyrkiske Ungdomsforening og stoff til deres magasin. Kontakt med AgendaX, Antirasistisk senter og African Youth. Bidrag til Folkeuniversitetet, som vil rekruttere minoritetskvinner til kurs. Samarbeid med Oslo Røde Kors Internasjonale Senter om studentambassadører til deres Leksehjelp. Avtale med gruppe med minoritetsjenter ved Torshov filial/Deichman vår 04.

Seminar og konferanser

Innlegg og foredrag

Ansvar HiOs skolerådgiverkonferansen jan.03, med tema: Hvordan kan minoritetsspråklige elever/unge motiveres og forberedes til høyere utdanning. Foredrag om minoriteter i profesjonsutdanning på tilsvarende konferanse jan. 04.

Foredrag på Nasjonal konferanse ved SEFS / HiBu på Hønefoss nov.03 om "Rekruttering av og tilrettelegging for minoritetsspråklige til høyere utdanning". Utarbeidet gruppeoppgaver.

Innlegg på nasjonal lederkonferanse for Landslaget for norske ungdomsorganisasjoner (LNU) mai 03. Tema: strategier for å rekruttere minoritetsungdom til frivillige organisasjoner.

Innlegg og dialog om rekruttering av minoritetsungdom til frivillige organisasjoner på årsmøte for tillitsvalgte i Akershus Barne- og ungdomsråd (ABUR) nov. 03.

Foredrag på samling i Kontaktforum for flyktninge- og innvandrermedarbeidere på forespørsel fra Oslo kommune, jan. 04.

Innlegg og dialog om rekruttering av minoritetsungdom til frivillige organisasjoner på møte i Minung arbeidsgruppe under Oslo Barne- og ungdomsråd (OBUR), april 04.

Innlegg om arbeidet med rekruttering av minoritetsstudenter på seminar for karriereveiledere fra 8 land tilknyttet A-etat Utdanning Europa på forespørsel fra NAFO våren 04: "Recruitment and retention of underrepresented groups in OUC" (også under Internasjonalt).

Innlegg for arbeidsgruppe ved Aetat Gamle Christiania som skal jobbe med rekruttering av ansatte med minoritetsbakgrunn, på oppdrag fra Arbeidsdirektoratet, juni 04.

Innlegg på fagmøte ved Senter mot etnisk diskriminering, juni 04.

Avtale om foredrag om erfaringer fra MiP-prosjektet på NAFOs åpningskonferanse 14.-15. sept.

Avtale om foredrag kalt "Nettverksinformasjon når nye målgrupper" på konferanse 30. sept i Stavanger for informasjonsmedarbeidere ved høyskoler og universitet i Norge.

Deltakelse

Deltatt på UFD-seminar om den flerkulturelle skolen, og på nasjonalt seminar ved HiO/SEFS om flerkulturelt perspektiv i fagplaner for PPU våren 03.

Deltatt regelmessig på møter i Parla, forum for instanser som arbeider med kvalifisering av voksne minoritetsspråklige i Oslo.

Deltatt på flere samlinger internt om flerkulturelle utfordringer for pedagoger ved PUS høsten 03.

Deltatt på konferanse om "Ungdom og oppvekst i et flerkulturelt Norge", ved Norges Forskningsråd, mai 04.

Deltatt på konferanse om underrepresenterte grupper i høyere utdanning i Antwerpen, juli 04.

Allianser utenfor HiO

Møter med gjensidig orientering med prosjektleder ved MiFA-prosjektet, UiO. Medlem av referansegruppe der.

Møter med minoritetsansvarlig ved HiBu om mulig samarbeid om målgrupper i tyrkiske miljøer i felles nærområde, og gjensidig orientering.

Mediedekning etter prosjektstart

Intervjuet av fagbladet Kommunikasjon 5/2003 om arbeidet med å nå nye målgrupper.

Helsides oppslag med studentintervju i Aftenposten Aften 18.mars 04 og 17.06.04.

Intervjuet av Jhankar ungdomsradio 3.april 04, innhentet studentambassadør fra HiO til studio.

Innslag i Migrapolis/Østlandssendinga 27.april 03. Møter med studenter og ansatte med fokus på rekruttering av minoritetsstudenter til lærerutdanning.

Internasjonalt

Medlemskap og deltagelse på årlige konferanser i European Access Network siden 2002 (www.wmin.ac.uk/ean/) . Innlegg på workshop 2002 førte til artikkel under Innovative Practice i tidsskriftet Widening Participation and Lifelong Learning 1/2004.

Formidlet informasjon om konferanser og litteratur til aktuelle bidragsyttere internt. Dette har resultert i to innlegg fra ansatte ved SEFIA.

Innlegg om erfaringer med rekruttering av minoritetsstudenter på et seminar for karriereveiledere fra 8 land ved Aetat Utdanning Europa vår 04, på seminar ved HiO.

Dokumentasjon / publisering

Artiklene er skrevet for ulike formål, men bygger på hverandre og avspeiler et utviklingsarbeid siden 1999:

Rekruttering av minoritetsungdom til studier ved Høgskolen i Oslo. Kommunikasjonsstrategier overfor målgrupper som er vanskelige å nå med studieinformasjon / Ida Marie Andersen. – HiO-Notat 12/1999.

Rekruttering av studenter med minoritetsbakgrunn / Ida Marie Andersen. Arbeidsnotat. Nov. 2001.

Rekruttering av minoritetsungdom til høyere utdanning / Ida Marie Andersen. I: Norsk tidsskrift for migrasjonsforskning. 1/2002, 9-23.

Recruitment of minority students to Oslo University College / Ida Marie Andersen. In: Widening Participation and Lifelong Learning. 1/2004, 35-37. (Publ.by European Access Network and The Institute of Access Studies, Staffordshire University.

Studentrekruttering i et mangfoldsperspektiv / Ida Marie Andersen. Artikkel skrevet for jubileumsskriftet til HiOs 10 års jubileum, mai 04.